

HUP

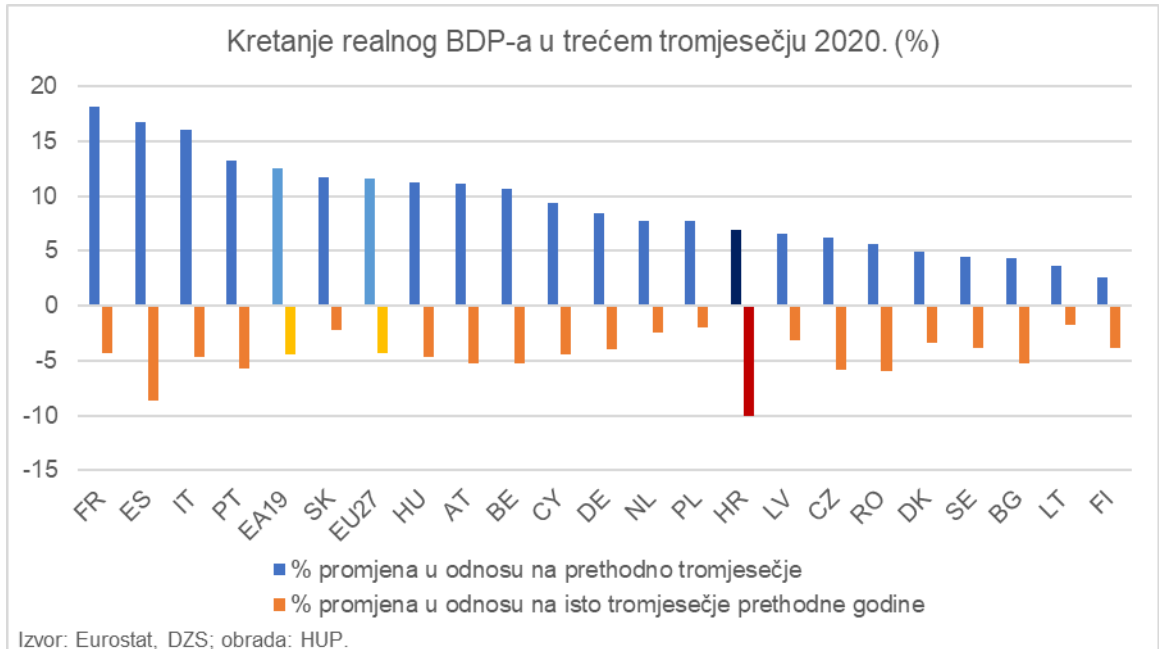
Hrvatska udruga poslodavaca

HUP: Pregled statističkih objava u tjednu 23.-27.11.2020.

Realni sektor

Prva procjena tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda u trećem tromjesečju 2020.

- Prema prvoj procjeni DZS-a, sezonski prilagođeni tromjesečni BDP u odnosu na prethodno razdoblje pokazuje pozitivnu stopu promjene od 6,9%, a u odnosu na isto tromjesečje 2019. realno je manji za 10,0%. Među komponentama BDP-a pad je vidljiv u svim kategorijama BDP-a, osim u potrošnji države koja je zabilježila blagi rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Tromjesečna bruto dodana vrijednost (BDV) u trećem tromjesečju 2020. realno je manja za 7,6% u odnosu na isto tromjesečje 2019. Na pad BDV-a najviše je utjecao znatan pad realne dodane vrijednosti u djelatnostima trgovine, prijevoza, smještaja i ugostiteljstva. Određeni segmenti gospodarstva, poput sektora informacija i komunikacija, poljoprivrede, građevinarstva, ali i poslovanja nekretninama su i u ovom turbulentnom razdoblju zabilježili rast aktivnosti.
- U najnovijoj objavi DZS-a, stoji i kako je (sezonski prilagođeni) godišnji pad u drugom tromjesečju iznosio -15,5% (u odnosu na raniju objavu od -15,1%), dok je u prvom tromjesečju ostvaren rast u iznosu od 0,3%. To znači da je **prosječna stopa pada BDP-a u prvih devet mjeseci iznosila -8,4%**. Ovakva kretanja uvelike se poklapaju s ranijom procjenom HNB-a, i nešto manje s procjenom Ekonomskog instituta na temelju CEIZ indeksa.

- Podsjetimo, prema procjeni Eurostata, u trećem tromjesečju 2020., sezonski prilagođeni BDP povećao se za 12,6% u europodručju i za 11,6% u EU u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. U usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine, sezonski prilagođeni BDP smanjio se, međutim, za 4,4% u eurozoni i za 4,3% u EU, što predstavlja djelomični oporavak nakon - 14,8%

Središnji ured: Radnička cesta 52, 10000 Zagreb, tel: 01 48 97 555, fax: 01 48 97 556, e-mail: hup@hup.hr, www.hup.hr
žiro račun: 2340009-1100151718, IBAN: HR92 2340 0091 1001 5171 8, matični broj: 0410128, OIB: 80978339255

Podružnica Osijek: Vukovarska ulica 31 (Eurodom, IV kat), 31000 Osijek, tel: 031 370 074, 031 370 076, e-mail: hup-osijek@hup.hr
Podružnica Rijeka: Dolac 8/II, 51000 Rijeka, tel: 051 321 494/495, fax: 051 321 499, e-mail: hup-rijeka@hup.hr
Podružnica Dalmacija: Bernardinova 1, 21000 Split, tel: 021 368 288/296, tel/fax: 021 368 212, e-mail: hup-split@hup.hr
Podružnica Varaždin: Zagrebačka 89, 42000 Varaždin, tel/fax: 042 352 034, e-mail: hup-varazdin@hup.hr

i -13,9% u prethodnom tromjesečju. Tako Hrvatska među svim državama članicama za koje je Eurostat objavio podatke ima najvišu stopu pada BDP-a u trećem tromjesečju u odnosu na godinu ranije, dok je i prema oporavku u odnosu na prethodno tromjesečje u donjem dijelu ljestvice.

Građevinski radovi u RH u rujnu 2020.

- Prema kalendarski prilagođenim indeksima obujam građevinskih radova u rujnu 2020. u odnosu na rujnu 2019. veći je za 5,0%. Prema sezonski i kalendarski prilagođenim indeksima obujam građevinskih radova u rujnu 2020. u odnosu na kolovoz 2020. veći je za 3,5%. U objavi DZS-a stoji i kako je u prvih devet mjeseci 2020. obujam građevinskih radova, prema izvornim indeksima, veći je za 3,9% u odnosu na isto razdoblje 2019. Podsjetimo, prema podacima Eurostata, proizvodnja u građevinarstvu u rujnu bila je niža za 2,9% u eurozoni i za 2,5% na razini EU u odnosu na kolovoz, dok je u odnosu na isti mjesec 2019. proizvodnja u građevinarstvu bila niža za 2,5% u eurozoni te 2,7% u EU.

Indeks prometa industrije u rujnu 2020.

- Prema objavi DZS-a, ukupni sezonski i kalendarski prilagođen promet industrije u RH u rujnu 2020. u usporedbi s kolovozom 2020. porastao je za 4,7%. Ukupni kalendarski prilagođen promet industrije u RH u rujnu 2020. u usporedbi s rujnom 2019. pao je za 4,5%. Podsjetimo, industrijska proizvodnja u RH u rujnu 2020. u usporedbi s kolovozom 2020. porasla je za 1,7%, dok je u usporedbi s rujnom 2019. pala za 1,1%.

Informacije iz sustava fiskalizacije

- Prema posljednjim Informacijama iz sustava fiskalizacije Porezne uprave, kumulativni pad vrijednosti fiskaliziranih računa u razdoblju između 24.2. i 22.11. u odnosu na isto razdoblje prošle godine iznosio je 17% ukupno, ali tek 9% u trgovini te čak 46% u ugostiteljstvu. U razdoblju između 16. i 22.11.2020. u odnosu na isto razdoblje 2019. vidljivo je smanjenje iznosa računa od 11% ukupno, 6% u trgovini te 32% u ugostiteljstvu. U razdoblju između 16. i 22.11. u odnosu na prethodni tjedan (9.-15.11.2020.) vidljivo je smanjenje iznosa računa od 5% gledajući ukupno, u sektoru trgovine je iznos računa manji za 5%, dok je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane zabilježeno smanjenje iznosa računa od 3%.

PMI pokazatelji za prerađivačku industriju i uslužni sektor u europodručju

- Preliminarni podaci PMI pokazatelja sugeriraju blago pogoršanje prerađivačke industrije u europodručju u studenome u odnosu na listopadu, dok je situacija u uslužnom sektoru izraženo lošija u odnosu na prethodni mjesec.

Pokazatelj povjerenja potrošača u EU u studenom 2020.

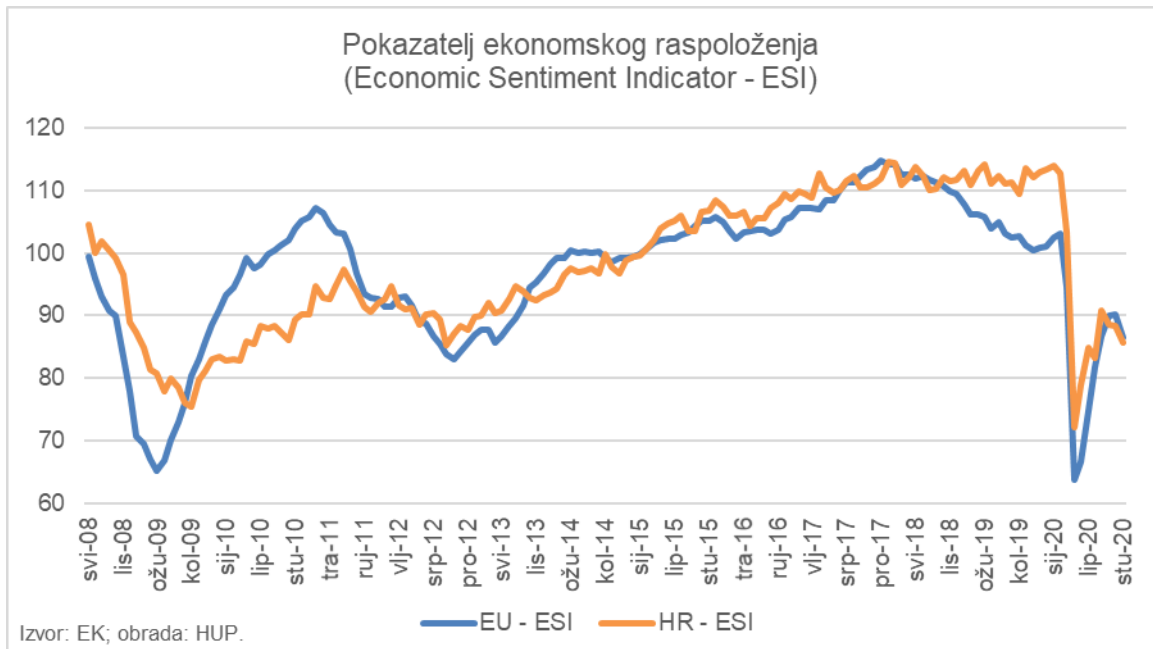
- Prema preliminarnim podacima Europske komisije, pokazatelj povjerenja potrošača (engl. consumer confidence indicator) za mjesec studeni pao je u odnosu na listopad za 2,2 boda na razini EU a te za 2,1 bod na razini eurozone. S vrijednostima od -17,6 bodova (eurozona) i -18,7 bodova (EU), oba su pokazatelja ostala na razini ispod svojih dugoročnih prosjeka u iznosu od -11,2 (eurozona) i -10,6 (EU). Mjesečni pokazatelj povjerenja potrošača za EU dobiven je na temelju podataka istraživanja o potrošačima provedenima u razdoblju 1.-19. studenog u 26 zemalja članica EU, a što pokriva 98,0% ukupnih privatnih rashoda za krajnju potrošnju.

Rezultati ankete o poslovanju i potrošačima u EU za studeni 2020.

- U studenom 2020. pokazatelj ekonomskog raspoloženja (Economic Sentiment Indicator - ESI), pao je i u europodručju (-3,5 boda na 87,6) i u EU (-3,6 bodova na 86,6). Nakon djelomičnog

oporavka pokazatelja raspoloženja između svibnja i rujna te stagnacije u listopadu, ovaj pad je prvi nakon naglog pada u prvom valu pandemije. Prema [objavi Europske komisije](#), pad ESI-ja u EU prvenstveno je potaknut padom povjerenja u trgovini na malo, uslugama i među potrošačima. Povjerenje u industriji i građevinarstvu je također palo, ali s manjim intenzitetom. Pokazatelj očekivanja zaposlenosti (Employment Expectations Indicator - EEI) zabilježio je drugi mjesečni pad zaredom (pad za 3,3 boda u i u eurozoni i u EU, na 86,6 i 87,2). U Hrvatskoj je ESI indeks pao za 2,6 bodova u odnosu na listopad te sada iznosi 85,8 indeksnih bodova, dok je pokazatelj očekivanja zaposlenosti (EEI) pao za 3,0 boda, na 96,9 bodova.

Turizam u EU u ljetu 2020.

- Od siječnja do kolovoza 2020. broj noćenja u objektima turističkog smještaja u EU, poput hotela, odmorišta i ostalih objekata za kraći boravak i kampiranje, iznosio je 1,1 milijardu, što je pad od 50% u odnosu na razdoblje siječanj-kolovoz 2019. Gledajući mjesečne podatke, najznačajniji pad broja noćenja u objektima turističkog smještaja zabilježen je u travnju (-95%) i svibnju (-89%) u usporedbi s istim mjesecima 2019. godine. U [objavi Eurostata](#) navodi se i kako je u ljetnom razdoblju došlo samo do djelomičnog oporavka, s padom od 71% u lipnju, 42% u srpnju i 32% u kolovozu. U razdoblju srpanj-kolovoz 2020. broj noćenja u objektima turističkog smještaja smanjio se za 37% u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. U tom je razdoblju U pad broja noćenja u turističkom smještaju bio snažniji kod gostiju iz stranih zemalja (-60% u odnosu na isto razdoblje 2019.) nego kod domaćih gostiju (-17%). Broj noćenja u objektima za turistički smještaj smanjio se u svim državama članicama (za koje postoje podaci) u promatranom razdoblju u usporedbi s godinom ranije, krećući se od pada od 29% u Nizozemskoj do pada od 77% u Grčkoj (-52% u Hrvatskoj).

Tržište rada

Sati rada u EU u drugom tromjesečju 2020.

- Između zadnjeg tromjesečja 2019. i drugog tromjesečja 2020., indeks ukupnih stvarnih sati odrađenih na glavnom poslu (dobiven koristeći 2006. godinu kao referencu) naglo je opao u EU-27: sa 101,8 indeksnih bodova na 86,0 indeksnih bodova (pad od 15,8 indeksnih bodova). Prema [objavi Eurostata](#), žene u Portugalu i Grčkoj bile su najviše pogođene krizom COVID-19 u pogledu ukupnog broja radnih sati, sa smanjenjem od 32,7%, odnosno 30,7%, između zadnjeg

tromjesečja 2019. i drugog tromjesečja 2020. Nasuprot tome, Finska je država u EU s najmanjim utjecajem krize COVID-19 na radne sate: indeks stvarnog radnog vremena iznosio je 99,5 bodova u četvrtom tromjesečju 2019., a 94,9 bodova u drugom tromjesečju 2020.

Ozljede na radu u EU

- Tijekom 2018. godine zabilježeno je 3,1 milijun ozljeda na radu koje nisu imale fatalan ishod i koje su rezultirale s najmanje četiri kalendarska dana odsustva s posla te 3.332 ozljede sa smrtnim ishodom na razini EU-27. Prema objavi Eurostata, broj ozljeda sa smrtnim ishodom na 100.000 zaposlenih kretao se od manje od 1,00 u Finskoj, Grčkoj, Njemačkoj i Nizozemskoj do više od 3,00 smrtnih slučajeva na 100.000 zaposlenih u Hrvatskoj, Litvi, Bugarskoj i Latviji. Međutim, najveće stope incidencije među državama članicama EU zabilježene su u Luksemburgu i Rumunjskoj, s 4,22 i 4,33 ozljeda sa smrtnim ishodom na 100.000 zaposlenih. Raspon stopa incidencije među državama članicama EU bio je od manje od 100 ozljeda bez smrtnog ishoda na 100.000 zaposlenih u Rumunjskoj i Bugarskoj do više od 2.500 na 100.000 zaposlenih u Portugalu i Španjolskoj, dok je znatno veća stopa zabilježena u Francuskoj (3.445 ozljeda bez fatalnog ishoda na 100.000 zaposlenih). U Hrvatskoj je stopa incidencije iznosila 832. Na razini cijele EU, tijekom 2018. godine zabilježeno je 1.659 ozljeda i 1.77 ozljeda sa smrtnim ishodom na 100.000 zaposlenih.
- Eurostat je objavio i kako je najveća učestalost ozljeda na radu koje nisu imale fatalni ishod na razini EU-27 zabilježena u građevinarstvu (3.319 takvih ozljeda na 100.000 zaposlenih), dok je najveća učestalost ozljeda na radu s fatalnim ishodom zabilježena u rudarstvu i vađenju (9,5 takvih ozljeda na 100.000 zaposlenih).

Javne financije

Sjednice VRH

- Na 23. sjednici VRH je, telefonskim putem, donesen Zaključak o davanju prethodne suglasnosti predstavniku VRH za prihvaćanje amandmana drugih predlagatelja na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona. Na 24. sjednici VRH je, pak, načelno kako je ovaj tjedan sabor na Vladin je prijedlog izglasao Proračun za 2021, ali i kako je održan sastanak Vijeća za nacionalnu sigurnost na kojem se, između ostalog, razgovaralo i o pitanju radikalizacije u društvu, položaju Hrvata u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori, Covidu-19 i dr. Na toj sjednici je u drugo saborsko čitanje upućen je prijedlog zakona iz petog kruga porezne reforme, koji uključuje izmjene zakona o porezu na dohodak, na dobit, PDV te fiskalizaciji u prometu gotovinom, uz koje sada ide i prijedlog izmjena zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Kao novinu u odnosu na prvo čitanje ministar financija naveo je reguliranje poreznog oslobođenja za primitke digitalnih nomada. Nakon sjednice VRH, premijer Plenković predstavio je i novi paket mjera za suzbijanje zaraze Covid-19 koje će biti na snazi od subote 28. studenoga do ponedjeljka 21. prosinca. Iako nije uveden formalni *lockdown*, predstavljene mjere zabranjuju ili uvelike ograničavaju rad mnogih gospodarskih subjekata.

Cijene i monetarna kretanja

Cijene električne energije i prirodnog plina u EU u prvoj polovici 2020.

- Prema objavi Eurostata, u prvoj polovici 2020. godine prosječne cijene električne energije za kućanstava u EU neznatno su se smanjile u usporedbi s prvom polovicom 2019. (21,6 eura za 100 kWh) i iznosile su 21,3 eura za 100 kWh. Prosječne cijene plina u EU bile su gotovo jednake kao prošle godine i iznosile su 6,6 eura za 100 kWh u prvoj polovici 2020. Cijene električne energije pale su u 16 država članica EU tijekom prve polovice 2020. Cijene plina pale su u 18 od

24 države članice EU za koje su dostupni podaci. Porezi i nameti činili su 40% računa za električnu energiju naplaćenih kućanstvima u EU u prvoj polovici 2020. Za prirodni plin odgovarajući udio poreza i nameta iznosio je trećinu (33%) računa kućanstava.

- Između prve polovice 2019. i prve polovice 2020. godine, najveći pad cijena električne energije kućanstava, u nacionalnim valutama, zabilježen je u Nizozemskoj (-31,0%), zatim u Latviji (-12,8%) i Sloveniji (-11,4%). Smanjenje poreza uglavnom je potaknulo smanjenje cijene u Nizozemskoj, dok su troškovi energije bili glavni čimbenik smanjenja cijena u Latviji i Sloveniji. Suprotno tome, najveći porast zabilježen je u Litvi (+13,6%), ispred Poljske (+12,9%), i Luksemburga (+10,5%). Troškovi energije bili su glavni pokretač ovih povećanja.
- Između prve polovice 2019. i prve polovice 2020. godine, najveći pad cijena plina za kućanstva, u nacionalnim valutama, zabilježen je u Latviji (-29,4%), Litvi (-19,8%), Švedskoj (-16,0%) i Portugalu (-15,4%). Smanjenje poreza uglavnom je utjecalo na smanjenje cijene plina u Švedskoj. Troškovi energije bili su glavni čimbenik smanjenja cijena u Latviji, dok su oba čimbenika utjecala na cijene u Litvi i Portugalu. Nasuprot tome, najveći porast zabilježen je u Nizozemskoj (+8,0%), ispred Francuske (+7,3%) i Hrvatske (+5,2%). Povećanja poreza uglavnom su utjecala na porast u Nizozemskoj. Troškovi energije bili su glavni pokretač povećanja u Francuskoj i Hrvatskoj.

Nacionalna referentna stopa (NRS)

- HNB je objavila nove vrijednosti nacionalne referentne stope. Nacionalna referentna stopa (NRS) je implicitna kamatna stopa koja služi kao indeks za određivanje promjenjivog dijela promjenjive kamatne stope u financijskim ugovorima. HNB izračunava NRS iz podataka o kamatnim troškovima i glavnim izvorima sredstava na koje se ti troškovi odnose, koje HNB redovito prikuplja od banaka i štednih banaka. NRS i dodatni podaci koji služe za njegov izračun objavljuju se na internetskim stranicama Hrvatske narodne banke četiri puta godišnje.

Ostalo

Dozvole boravka u EU u 2019.

- U 2019. u EU je izdano oko 3,0 milijuna dozvola boravka državljanima izvan EU po prvi puta. Broj je porastao za 6% (ili 163.000) u usporedbi s 2018., nastavljajući trend rasta zabilježen od 2013. godine. Prema objavi Eurostata, razlozi vezani za zaposlenje činili su 41% svih izdanih (prvih) dozvola boravka u EU, obiteljski razlozi 27%, obrazovni razlozi 14%, dok su ostali razlozi, uključujući međunarodnu zaštitu, činili 18% svih izdanih dozvola.

Izdaci za istraživanje i razvoj u EU u 2019.

- Prema objavi Eurostata, države članice EU potrošile su preko 306 milijardi eura u 2019. na istraživanje i razvoj. Intenzitet istraživanja i razvoja, tj. izdaci za istraživanje i razvoj kao postotak BDP-a, iznosili su 2,19% u 2019., u usporedbi s 2,18% u 2018. Deset godina ranije (2009), intenzitet istraživanja i razvoja bio je 1,97%. U odnosu na druga glavna svjetska gospodarstva, intenzitet istraživanja i razvoja u EU bio je znatno niži nego u Južnoj Koreji (4,52% BDP-a u 2018.), Japanu (3,28% u 2018.) i SAD-u (2,82% u 2018.), dok je bio na istoj razini kao u Kini (2,06% u 2018.), viši nego u UK (1,76%) i znatno viši nego u Rusiji (1,03%) i Turskoj (1,03% u 2018). Korporativni sektor i dalje je glavni generator izdataka za istraživanje i razvoj, čineći 66% ukupnih izdataka za I & R u 2019. godini, zatim sektor visokog obrazovanja (22%), javni sektor (11%) i privatni neprofitni sektor (1%).
- Najveći je intenzitet istraživanja i razvoja zabilježen u Švedskoj (3,39%), zatim u Austriji (3,19%) i Njemačkoj (3,17%), a svi su imali rashode za istraživanje i razvoj iznad 3% BDP-a. Oni su bili

ispred Danske (2,96%), Belgije (2,89%) i Finske (2,79%), koje su zabilježile izdatke za istraživanje i razvoj blizu 3% BDP-a. Na suprotnom kraju ljestvice, osam država članica zabilježilo je intenzitet istraživanja i razvoja ispod 1% BDP-a: Rumunjska (0,48%), Malta (0,61%), Cipar (0,63%), Latvija (0,64%), Irska (0,78%), Slovačka (0,83%), Bugarska (0,84%) i Litva (0,99%). Intenzitet istraživanja i razvoja u Hrvatskoj u 2019. iznosio je 1,11%.

Rezultati poduzetnika u Urbanoj aglomeraciji Osijek u 2019. godini

- Prema podacima Fine, poduzetnici na razini Urbane aglomeracije Osijek, u 2019. godini ostvarili su ukupne prihode u iznosu od 21,5 milijardi kuna. Njihov udio u ukupnim prihodima poduzetnika Osječko-baranjske županije iznosi 76,5%.

Prva procjena realnog dohotka u poljoprivredi u 2020.

- Prema prvoj procjeni, vrijednost realnog dohotka u poljoprivredi u 2020. iznosit će 10.270 milijuna kuna, što je rast od 9,6% u odnosu na prethodnu godinu. Očekuje se da će vrijednost poljoprivredne proizvodnje biti povećana za 4,7% i iznosit će 18.818 milijuna kuna. Bruto dodana vrijednost procjenjuje se na 9.032 milijuna kuna. U odnosu na prethodnu godinu očekuje se rast od 7,4%. Indeks realnog dohotka u poljoprivredi po jedinici godišnjeg rada procjenjuje se na 57.838 kuna, što je povećanje od 10,9%.